



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SÆRTRYK AF
HISTORISKE MEDDELELSER OM
STADEN
K Ø B E N H A V N
OG DENS BORGERE

3. Række. VI Bind. Hæfte 1—3.

1943.

RIGSHOFMESTER KRISTOFFER VALKENDORF OG KØBENHAVN.

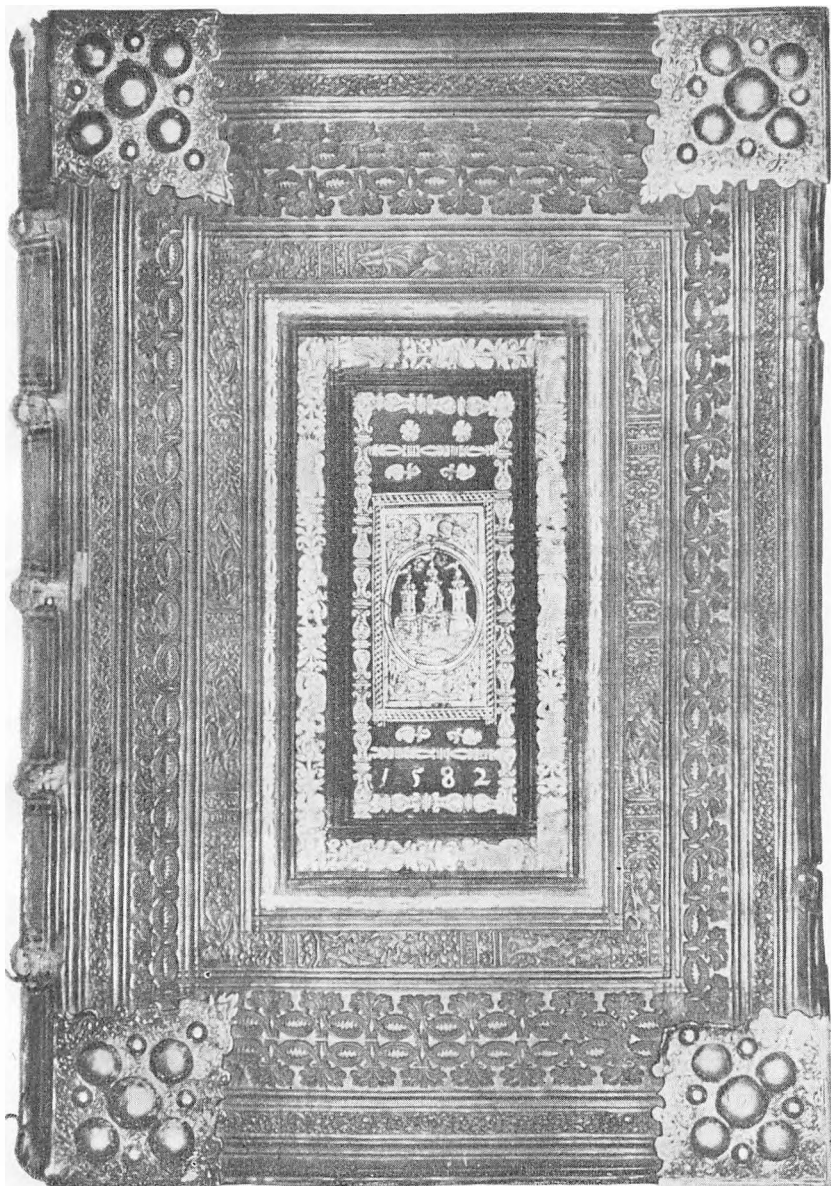
Af ARTHUR G. HASSØ.

En af Gaderne i det indre København blev i 1881 efter Kommunalbestyrelsens Beslutning omdøbt fra Store og Lille Helliggejststræde til *Valkendorfs-gade*; paa denne Maade vilde man hædre Mindet om en Mand, der tre Aarhundreder tidligere havde virket til Stadens Gavn. Da Hovedstaden en Snes Aar senere fik sit nye Raadhus, anbragte man paa en af Hovedtrapperne som et Led i Dekorationen et Portræt af Kristoffer Valkendorf. I St. Pedersstræde ligger *Valkendorfs Kollegium*, den Bolig for Studenter, hvormed den samme Mand selv har sat sig et varigt, synligt Minde midt i Hovedstaden. I Københavns Stadsarkiv opbevares som en af dets kosteligste Skatte det Pergamentshaandskrift, der fra gammel Tid har været kaldt *Valkendorfbogen*. Medens næsten alle Stadens Arkivalier blev Luernes Rov i 1728, da den store Brand lagde to Femtedeie af Hovedstaden øde, undgik dette smukke Haandskrift i det skønne, sølvbeslagne Læderbind at dele deres Skæbne, og som Arkivets fornemste Pryd er det et Minde mere om Rigshofmester *Kristoffer Valkendorf*. Naar man nu ved 500-Aars Jubilæet kaster Blikket tilbage paa Københavns Skæbne gennem de sidste fem Sekler, kunde der maaske være Grund til et Øje-

blik at dvæle ved Righshofmesteren og hans Forhold til Staden og dens Borgere.¹⁾

Kristoffer Valkendorf tilhørte en adelig Slægt, der antagelig stammer fra en Landsby Walkendorp i Mecklenburg, og hvis ældste her i Landet kendte Medlem nævnes 1374. Hans Fader Henning Valkendorf ejede Hovedgaarden Glorup paa Fyn og var en af de fynske Rigsraader i Tiden omkring Grevefejdens Udbrud; hans Moder Sidsel (Cecilie) Jørgensdatter Friis tilhørte ogsaa den fynske Adel. Han var født i August 1525, og han var saaledes en Dreng paa en halv Snes Aar, da han midt under Fejden mistede sin Fader i 1535. Moderen sad tilbage med en større Flok Børn og Stedbørn, og med dem synes hun at have styret Glorup til sin Død i 1562. Om Valkendorfs Barndom og Ungdom ved man i Virkeligheden næsten intet. Han har antagelig været et ungdommeligt Vidne til de voldsomme Begivenheder paa Øen under Fejden; i Følge Traditionen skal han ikke have faaet nogen videre boglig Uddannelse; men det modsiges i ikke ringe Grad af hans senere Karriere, hans store Interesse for dansk Aandsliv og af de lærde, latinske Værker i hans Bogsamling. Som ung Mand kom han ind i Statstjenesten som kongelig Sekretær, og her maa han have tiltrukket sig Opmærksomheden ved usædvanlige administrative Evner, siden han i 1556 blev stillet paa en af de allervanskeligste Lensmandsposter. Som Lensmand paa Bergenhus til 1560 førte han en paa een Gang beslutsum, kraftig, udholdende og dog besindig Kamp mod de hanseatiske Købmænds og Haandværkeres Vælde i Bergen og for den norske Borgerstands og Fiskerbefolknings Interesser paa en Maade, der vakte Røre i de ven-

¹⁾ Denne Artikel, der fremkommer paa Redaktionens Opfordring, bygger, hvor intet andet er bemærket, paa: Arthur G. Hassø: Kristoffer Valkendorf til Glorup (1933) og paa en stærkt illustreret Skildring af „Valkendorfbogen“, som udkommer i Efteraaret.



Forsiden af Valkendorfbogens sølvbeslagne Læderbind med Aars-
tallet 1582 og Staden Københavns Vaaben.
 $\frac{2}{3}$ naturlig Størrelse.

diske Stæder og skaffede ham Klager paa Halsen. Den uprøvede Kancellisekretær havde vist sig som en kraftig Haandhæver af Statens Rettigheder, havde skarpt og klart skaaret gennem alle Omsvøb og vist Frygtløshed og personligt Mod som den lovlige Ordens Forkæmper.

I 1560 stødte han i sin Egenskab af Godsejer sammen med den unge Frederik II og havde nær faaet Peder Oxes Skæbne. Han drog til Sachsen, men blev atter taget til Naade²⁾ og fik allerede i 1561 en ny vanskelig Opgave, idet han som Raadgiver skulde ledsage Hertug Magnus til Øsel. De politiske Forhold i Østersølandene frembød store Vanskeligheder, og midt imellem Sveriges, Polens, Ruslands og den tyske Ordens Hærmesters modstridende Interesser skulde han overvaage og varetage den danske Konges, en Opgave, der ikke blev let, efter at Syvaarskrigen var brudt ud i 1563. Han kom til at spille en stadig mere fremtrædende Rolle herovre, indtil et Omslag i Regeringens Politik medførte, at han blev kaldt hjem i 1567. Nye Opgaver ventede ham. Som Medlem af en Regeringskommission udførte han i 1568 forskellige Stats-hverv i Norge; som Lensmand over Island i 1569—70 fik han heroppe Brug for sin faste og ordnende Haand; 1571—73 blev han Lensmand i en anden af Rigets Yderkanter, Gotland, hvor der ogsaa tiltrængtes en fast og myndig Statens Repræsentant, og derefter fik han Roskildegaard i Forlening.

Kristoffer Valkendorf havde i Udførelsen af alle disse Opgaver vist sig at være en Mand med Orden og streng Redelighed i sine Sager; overalt havde han sat Forholdene i System, udarbejdet Registre og „Skikke“ paa alle Omraader, gjort det af med gammel Slendrian og skabt Fasthed og Konsekvens paa de Omraader af Styrelsen, han administrerede. Nu blev han sat paa en vigtig Post

²⁾ Poul Colding: Studier i Danmarks politiske Historie (1939), 120 flg.

i Centralstyrelsen, der gav ham øget Indflydelse paa Statens Anliggender, idet han fra Nytaar 1574 blev Rentemester. I over femten Aar ledede han Rentekammeret, og i den Tid udførte han et kolossalt Arbejde i Statens



Latinsk Initial fra Valkendorfbogens S. 1, forestillende Kong David, der spiller paa Harpe (Davids Salmer). Naturlig Størrelse.

Tjeneste, ikke blot som Rentemester; efter Peder Oxes Død 1575 varetog han adskillige af Rigshofmesterens Hverv; naar hertil føjes hans Arbejde som Rigsraad (fra 1576), som Holmens og Flaadens øverste Leder, som Københavns Statholder og efter Frederik II's Død som Regeringsraad, vil man forstaa, at han var i Besiddelse af en vældig Arbejdskraft. Han fik da heller ikke megen

Tid til at leve et Privatliv; han forblev ugift til sin Død, havde altsaa ikke noget Familieliv i snævrere Forstand, hvad Grunden end kan have været. Men det synes, som om nogle af de Sider af hans Personlighed, der havde været saa værdifulde, saa længe han var blevet benyttet som Skruphøvl i Rigets Udkanter, har voldt ham Vanskeligheder, da han sad i Centralstyrelsen: hans Evne til at skære gennem alle Omsvøb, til straks at udføre en tagen Beslutning og til at handle paa egen Haand. Her i Statsstyrelsens Midtpunkt krævedes ogsaa Forhandlingsevne og Smidighed; men Kristoffer Valkendorf synes at have udviklet sig til en noget selvraadig og herskesyg Embedsmand, dog sikkert ikke af egoistiske Motiver. Røntemesterposten var, da Kristoffer Valkendorf i 1574 overtog den, i Forhold til de øvrige høje Statsembeder en mere underordnet Stilling; den Kendsgerning, at der efter Peder Oxes Død ikke blev udnævnt nogen ny Rigshofmester, og at Kristoffer Valkendorf var den kraftige Personlighed, han var, gav Røntemesterstillingen en mere fremtrædende Plads i Statsmaskineriet til 1589; da Kristoffer Valkendorf dette Aar forlod denne Post, blev Røntemesterens Forhold omtrent som før 1574.

Grundene til Valkendorfs Tilbagetræden fra Røntemesterposten kendes ikke; de mange og anstrengende Forretninger, han efter Frederik II's Død 1588 havde faaet som Medlem af Formynderstyrelsen, har vel nok hos ham kunnet fremkalde et Ønske om at blive aflastet; men andre Momenter kan have spillet ind. Aaret efter rejstes der paa Herredagen i Kolding (August 1590) to Sager mod Kristoffer Valkendorf. Rigens Admiral Peder Munk anklagede ham for Forsømmelighed i Anledning af Kongens Søsters, Dronning Annas Genvordigheder paa Rejsen til Skotland; Dommen frikendte Valkendorf, medens tretten Mennesker kom til at lide Døden paa Baalet for ved deres Heksekunster at have forvoldt Ulykkerne

paa Rejsen. Afgørelsen af den anden Sag fik imidlertid afgørende Betydning for hans Stilling; den 16. Januar 1589 havde han faaet den bekendte Færing, Fribytteren i hollandsk Tjeneste Mogens Hejnesen dømt fra Livet ved Raadstueretten i København; han havde forlangt Dødsdommen eksekveret snarest, og uden at have faaet Lejlighed til at indanke sin Sag for Herredagen blev Mogens Hejnesen halshugget ved Københavns Slot den 18. Januar s. A. For denne vel hastige Retsforfølgning rettede saavel den henrettedes Enke som hans Medreder og Kompagnon Hans Lindenov til Ørslev Kloster Anklage mod Kristoffer Valkendorf, og Sagen endte med det for denne saa ydmygende Forlig af 6. August 1590, hvorved Dommen over Mogens Hejnesen blev erklæret død og magtesløs; Enken fik Lov at optage Liget af Nikolaj Kirkegaard og jorde det, hvor hun lystede, og Valkendorf skulde betale Enken og Børnene 1000 Rdlr. i Erstatning, og Hans Lindenov skulde have 2000 Rdlr. Disse to Sager var sikkert medvirkende til at fremkalde den Forandring i Regeringsraadet, som blev Herredagens vigtigste Resultat, idet Valkendorf udtraadte af Formynderregeringen. En anden medvirkende Aarsag synes hans Stilling til Enkedronning Sofie at have været; allerede i Samtiden hed det, at han var mere imødekommende over for hendes Ønsker om Deltagelse i Statsstyrelsen end de øvrige Regeringsraader. Den 12. August 1590 drog Kristoffer Valkendorf over til Sjælland for at faa klargjort Regnskaberne fra sin Rentemestertid.

I Tidens Løb havde Kristoffer Valkendorf haft forskellige Forleninger ud over de hidtil nævnte; de fleste var at betragte som Lønanvisninger; men 1573—74 sad han dog inde med et af Hovedlenene, Roskildegaard med Skjoldenæs. Da han forlod Rentemesterposten, fik han atter et Hovedlen, Vordingborg Slot og Len (1589—92), som han ombyttede med Hålsingborg Slot og Len (1592—

95) for senere at blive forlenet med Odensegaards Len (1595—97) og derefter med Jungshoved Len, som han beholdt til sin Død 1601. Kristoffer Valkendorf oplevede saaledes at have haft Forleninger i hele Riget undtagen i Jylland. Selv om han efter 1590 blot var menigt Med-



Gotisk Initial „W“ fra Valkendorfbogens S. 104.
Naturlig Størrelse.

lem af Rigsraadet, kunde hans Dygtighed og Sagkundskab dog ikke undværes i Centraladministrationen; adskillige Gange i de følgende Aar tog man hans Erfaringer i Brug; saaledes vikarierede han i 1592 i Rigskanslerembedet for Arild Huitfeldt, og 1594 deltog han i en Undersøgelseskommission, der var paa Gotland og Bornholm; 1595 vikarierede han for en af Regeringsraaderne.

Fuld Oprejsning fik Kristoffer Valkendorf af den unge Kristian IV, der 1596 udnævnte ham til Rigshofmester, Rigets øverste Embedsmand, en Stilling, der havde staaet

ubesat siden 1575. Ved den unge Konges Kroning bar Kristoffer Valkendorf Kronen frem paa en rød, broderet Fløjlspeude, og det var ham, der oplæste Haandfæstningen, der skulde beediges af Kongen. Som Rigshofmester førte han sammen med Kongens Kansler Kristian Friis



Latinsk Initial fra Valkendorfbogens S. 57, forestillende Salomos Dom. Naturlig Størrelse.

Regeringen under Kongens Tysklandsrejse i 1597; men iøvrigt varetog han en Del af de Opgaver, han tidligere havde haft som Rentemester, og man maa beundre hans Arbejdsevne, der endnu var stor, skønt han var over 70 Aar. I dette Embede fungerede han til sin Død.

Kristoffer Valkendorf var ikke blot en af Statens højeste Embedsmænd; han var ogsaa adelig Godsejer, og som sine Standsfæller søgte han ved Køb og Mageskifte, bl. a. ogsaa med Kronen, at arrondere sin Besiddelse til

et anseligt Storgods; ogsaa Processer og Ejendomstrætter kendetegner ham som en af det 16. Aarhundredes ægte Adelsmænd. Rimeligvis var hans Søskende Medejere af Glorup i de første Aar efter Moderens Død 1562; men derefter synes han at have været Eneejer af det fynske Gods, der efterhaanden omfattede bl. a. hele Svindinge Sogn. 1571—77 lod han opføre en ny Kirke i Svindinge, og i Slutningen af Aarhundredet byggede han det nye Glorup, en sammenbygget, firefløjet Bygning med lige høje Længer og fire Taarne; kun Kælderstokværket af dette Anlæg er nu tilbage og bærer en Bygning fra det 18. Aarhundrede.

Kristoffer Valkendorf viste stor Interesse for Skole og Videnskab; han skænkede Vor Frue Skole i København og Latinskolen i Nyborg Gods og beskæftigede sig med Odense Latinskoles Forhold. Han støttede fattige Studenter ved Universitetet, og sammen med Niels Kaas blev han sat til at styre Sorø Skole, da den blev oprettet 1596. Samtidens Lærde og andre Forfattere berømmer ham som Videnskabens Velynder og Mæcen i deres Værkers Dedikationer og Fortaler. Det bekendte Sagn om et personligt Sammenstød mellem Kristoffer Valkendorf og Tyge Brahe synes ikke at være historisk afhjemlet; intet i de paalidelige historiske Kilder taler for dets Sandsynlighed. Kristoffer Valkendorf levede i en Tid og i en Kreds, hvor man lagde megen Vægt paa Kundskab og Dannelse; til Kredsen hørte Niels Kaas, Arild Huitfeldt og Anders Sørensen Vedel. Samtidig viste Kristoffer Valkendorf ved talrige Lejligheder sin stærke Interesse for kirkelige Forhold.

Til det sidste var Kristoffer Valkendorf den travlt optagne Embedsmand med Hverv til op over begge Øren, til Døden overraskede ham og gjorde Ende paa et Liv fuldt af Begivenheder, Opgaver og Resultater. I Begyndelsen af 1601 blev han syg; han var nu over 75 Aar

Haffuer Erlig
Hoch Welbiedig
Herrn Christoffer
Halkendorff til Glo
rum Kong: Maatt: Raad
och Rittmester ladit for
bedre Kiøbenhavns By
med Nguina sidan han sine
betalling offuer Byen i

Anuo 1581
haffuer handladit begynde
naa Kiøbenhavns Befestning

Dort haffuer Sand la
dit begynde ved Dorre Portt att sette Wol
den om ihill Østre Portt med stor Kamp
och lade serdige giøre och Arbeide naa Wol
len.

gammel og stod ikke Sygdommen igennem; den 17. Januar s. A. døde han, og den 1. Februar blev han ført til sit sidste Hvilested i Vor Frue Kirke i København, fulgt af Kongen og hans Brødre.

Blandt de Hverv, Kristoffer Valkendorf havde faaet overdraget, medens han var Rentemester, havde ogsaa været Statholderskabet over København. Hans Virksomhed her blev af stor Betydning for Hovedstaden. Som Rentemester maatte han opholde sig i København; i alt Fald var hans Nærværelse her stærkere paakrævet end de øvrige højere Rigsembedsmænds; flere af dem, bl. a. Kansleren, maatte følge Kongen paa dennes Rejse rundt i Landet fra Slot til Slot. Valkendorf blev derfor — saaledes som de mange Breve fra Niels Kaas, Arild Huitfeldt og Absalon Juul viser det — det naturlige Bindeled mellem Hoffet og Regeringskontorerne i København. Han maatte bosætte sig i Hovedstaden og fik derved stærkere Tilknytning til dens Borgere, større Interesse for Byens Vel.

Valkendorf ejede selv Ejendomme i København. Da Adelen i 1558 fik Ordre til at give Bidrag til Stadens Befæstning, naar de ejede Gaard i Byen, var han mellem disse Adelsmænd. Antagelig er det den samme Kristoffer Valkendorfs Gaard, der i 1565 nævnes som beliggende i Vestergade. Sine Besiddelser i denne Gade udvidede han ved at købe to Boder af en Lauritz Bøssestøbers Arvinger; Bøssestøberen havde imidlertid haft Kludder i sine Regnskaber, og Kongen lod derfor hans Gods konfiskere i 1576; af særlig Naade lod han dog Rentemesterens Køb staa ved Magt. Paa Grund af sine Besiddelser her i Vester Kvarter maatte Kristoffer Valkendorf i 1581 atter bidrage til Stadens Befæstning. Af en Jordebog fra dette Aar fremgaar det, at han havde haft to Boders Grund i Nærheden af Nørrevold (Rosengaarden); dem havde han byttet væk for to Haver uden for Vesterport. Mod Syd

Och Thibligiste haffuer hand
laditt thend Schandke och Skellinggen och Mer i
Norre portt och haffuer sielt giffued ther thill,
aff sin Penning och haffuer haf si sin egen
Arbeids Karle huer Dag paa Wollen i Arbe
de med Borgerne at det schulde gaa for sig.

Annno. M.D.LXXXI. haffuer
hand laditt omuere thet Schionne Meigerhus
som er bygdt wdi Strandem som ingen hadde
tenckt eller troed at der schulde haffue nogen
kunde staa Duns ther paa.

Annno. M.D.LXXXII. Soud
hand begynnde paa thet schionne Meiridhus
som staaar paa bend Ostre ende paa Amagz
Torquid, Kiöbenhaffus **Wij** till Eere oc
gast

Annno. M.D.LXXXII. Saff
uer hand Thencck Kiöbenhaffus Kre oc
sorfremmelle icke wdi en maade men i man
ge maader. Saa haffuer hand belect och
offuerweiqdt Leigligheden Kirckerne
till Ehre Priidelse och gauffin. De stray be
salled Kirckuegerne thil St. Nicolai So
gen att de schulde begynnde oc antage att

uden for Vesterport havde han nogle Haver, som han havde købt af ti Københavnsborgere; ligeledes uden for denne Port, men mod Nord, ejede han tre Haver, afkøbt af tre forskellige Borgere. Jordskylden for disse Grunde var 10 Mark og 2 Skilling; men i Stedet for at betale Staden dette Beløb hvert Aar havde han stillet 60 Daler til Raadighed, hvoraf Byen fik Renten, 12 Mark om Aarct. Endelig nævner Jordebogen hans tre Boder paa Vestergades søndre Side; de svarede aarlig 16 Mark til Helliggejst Kirke.

I 1582 købte Kristoffer Valkendorf to Gaarde paa Skindergades Nordside (nuværende Nr. 32); dem skænkede han derefter til Vor Frue Skole; men Gavebrevet gik tabt ved en Ildebrand i Borgmester Oluf Madsens Gaard 1596, og da Valkendorf ikke fik udstedt et nyt inden sin Død, opstod der forskellige Stridigheder om Gavens Anvendelse; forøvrigt skænkede han ogsaa Skolen en større Pengesum, og han var nævnt som en af Skolens Velgørere paa en Sten, der sad over den til 1728. Kristoffer Valkendorf synes at have været københavnsk Grundejers i større Stil. Han ejede syv Boder i Farvergade og tre i Kattesundet; dem mageskiftede han bort til Kongen i 1584 og fik i Stedet en Gaard tværs over for Stenboderne (nu Amagertorv Nr. 25 og Læderstræde Nr. 28); i 1586 var han ogsaa blandt de Adelsmænd, der som Grundejere i Nikolaj Sogn fik Opfordring til at hjælpe Menigheden med at faa bygget et Taarn paa Nikolaj Kirke. To Aar senere erhvervede han den Gaard i St. Pederstræde, „Hvidekloster“, som han omdannede til sit Studenterkollegium. Endelig ejede han ved Stranden en Gaard, som han selv beboede under sine Ophold i Hovedstaden, ja, i 1592 ejede han en kort Tid hele to Gaarde her.

Den øverste Myndighed i København havde siden Stadens Overgivelse i 1536 af og til været overdraget til en

lade bygge dett Thorn wid St. Nicolai Kircke
Sulcket si az bleff beghindt baade med Funda-
menten och siden fremdelis med Muren oc gaff
hand sieltt der till de förste Penninge, thibligiste
Kalek oc Steen oc haffuer sieltt ut oc of the gan-
gitt op paa Muren thil Muremestere oc Sin-
deruist dennom der wdi.

Thibligiste och saa det Taar
paa Helligastis Kircke haffuer hand och be-
fallid att opsätte. Oc haffuer gifuid thill baag
de Penninge Kalek och Sicun.

Anno MDLXXXII Loed
hand Beschriftue Svobenhattis Statu-
ter Privilegier oc Friheder som lunder paa
Klobenhattis Hne paa Pergament oc loed den
binde i en Bogh beslac med Solff, Sulcken
samme Bogh hand haffuer Andworditt
Borgemestere oc Raad oc erindlagtt paa
Raadstuen Svobenhattis Hne till mögen
Ehre oc gaffu Sulcken Bogh hand sieltt
haffuer i alle maader betaafted.

Thibligiste haffuer hand
ladit förordnere och Schriftue een anden

Statholder, en eller anden højtstaaende Adelsmand, naar Kongen var fraværende fra Hovedstaden. Denne Stilling indtog Kristoffer Valkendorf flere Gange i Tiden, efter at han var blevet Rentemester. I 1579 fik han saaledes Ordre til at have godt Opsyn med alt paa Københavns Slot, paa Holmen og i Byen under Kongens Fraværelse, og det blev bekendtgjort for Borgerne, at de skulde være Rentemesteren hørige og lydige, som om Kongen personlig var til Stede. I 1582 fik Borgerskabet atter Ordre til at være Valkendorf lydigt og henvende sig til ham med mulige Klager; Kongen havde nemlig overdraget ham Tilsynet med Byen under sin Udenlandsrejse. Tre Aar senere ser man, at Rentemesteren stadig havde et vist Overopsyn med Københavns Slot, og da Regeringen i 1595 blev overdraget Kristoffer Valkendorf og Arild Huitfeldt, har der vel deri ogsaa været forstaaet et Statholderskab over Staden og Slottet. Allerede straks fra sin Ansættelse som Rentemester havde Valkendorf dog faaet forskellige Hverv vedrørende København, et Forhold, der fortsattes hans Embedstid ud og blev genoptaget, da han i 1596 blev Rigshofmester.

En af de største Sager, Valkendorf fik med at gøre, var den store Strid mellem Magistrat og Borgerskab i 1580. I 1578 havde Magistraten i Malmø anmodet Kongen om, at den maatte nyde samme Frihed for Kongeskat, som den københavnske Magistrat efter dens Beretning nød; da Regeringen ikke havde Kendskab til, at Borgmestre og Raad i Hovedstaden havde nogen saadan Særstilling, gav den den københavnske Magistrat Ordre til snarest at sende et af sine Medlemmer til Kongen med de Privilegier, den havde faaet i saa Henseende, og tillige med et klart Mandtal over den sidst betalte Skat, saa man kunde se, hvordan Sagen forholdt sig.³⁾ Dette

³⁾ Kanc. Brevh. 10/6 1578. — Kbh. Dipl. IV, 632. — Om hele denne Strid, se O. Nielsen: Kbh. Hist. III, 159—65.

Hoah som aldrig haßuer merid i Kiöbenn
 haßin siden den bleß sunderitt thill een Quob
 sted som liuda först paa huiß Borgemeßtere
 oc Raad haßuer för deris Image. Derneß
 huiß Stadzens Kentte och Indkomß er baa
 de inden och uden Porten som schall komme
 Men till gauffit oc beste **D**erneß
 Indkomß oc Kentte som ligger til wor Brue
 St. Nicolai oc Helliggeßtis Kircker. Dis
 ligitt wor Brue Skle. till Helliggeßtis Hos
 pitall Predicanternus Kentte oc Indkomß
 Oc huiß de fattige Diuusarme er tillagß
 till deris Underholding. Saa at huer weed
 vaa dett den een schal icke indgribe sig vaa
 den anden. Det er Ehrifteligt oc Rett
 för Gud oc Menneßken att huer beholler
 det som hannom at gunß oc Raade er Vnt
 oc tillagß.

Haßuer hand oc Ladiff
 Sorordineret oc gjort den gode schick her
 udi Kiöbenhaffn om Brilluwer och
 Parbell, som her saa offuerflödeligen icke
 haßför tagidt offuerhaand som de Buiße
 haß för optagen med stor kost, praecht
 oc Prall. Saa huud den Buiße wille gjort. Det

Brev fra Kongen var af 10. Juni, og allerede den 18. Juli kunde Kongen meddele Kristoffer Valkendorf, at Borgmester Jakob Skriver havde været hos ham — Kongen havde i den mellemliggende Tid opholdt sig paa Koldinghus og i Skanderborg — med en Supplikats, som Kongen vedlagde sit Brev til Valkendorf; den københavnske Magistrat paastod heri, at skønt den havde gamle Privilegier paa Skattefrihed, havde den dog svaret Skat lige med andre Borgere undtagen i 1572. Kongen sendte ogsaa Valkendorf det københavnske Skattemandtal, og da han ikke vidste, hvorledes Sagen virkelig forholdt sig, gav han Rentemesteren til Opgave at kalde Københavns Borgmestre og Raad for sig tillige med nogle af de mere fremtrædende Borgere, afhøre begge Parter og undersøge, om Magistraten virkelig havde Privilegium paa Skattefrihed og om den tidligere havde hjulpet Borgerskabet med at svare Skatten; naar Valkendorf havde faaet dette opklaret, skulde han give Kongen fuld Besked herom.⁴⁾ Ved de Forhandlinger, Kristoffer Valkendorf i denne Anledning har ført med Magistraten og Repræsentanter for Borgerskabet, er der aabenbart blevet givet Luft for en stærkt udbredt Misfornøjelse med Stadens styrende Mænd hos Borgerskabet, og den fandt til sidst Udtryk i et længere, skriftligt formuleret Krav af 4. Juli 1580 til Øvrigheden; i en lang Række Punkter fremkom man med sine Besværinger og forlangte af Magistraten Foranstaltninger til, „at altingest maatte gange skikkeligen og ret til, som det sig bør“.

Borgerskabet forlangte en retfærdig Ligning af By-skatten efter enhver Borgers Evne og Formue; den havde hidtil været „saa ubilligen, den ene mere til Skade og Besværing end den anden“. Den aarlige Afgift til Kongen af Byens Græsning burde alene opkræves hos dem, der

⁴⁾ Kanc. Brevh. 18/7 1578. — Kbh. Dipl. IV, 633.

wilde den Gattige lige saa giøre, Saa at man-
 ge som war noget med deris Karing oc Kie-
 ring, gjorde saa stor Enkaast, at de siden mot-
 te selge Huuse oc Waarde, och bleue Staackle
 oc ick kunde reigse dennom der effter, Saa en
 Borgemeister, en Naadmand eller Kiebmænd
 ick skal haaffve flere til sin Sønns eller Datters
 Bryllue, end XXIII Hestskab eller Mindre,
 Men ick flere; Och en Embitzmand XII Hest-
 skab och ick flere, Och skal ingen anden Dick
 bringis end Tysstoll, och Danstoll, till samme.
 Kaaft, Huilket er giort en Taffle war, som
 henger nu i Kjøbenhøvs for huer Mand, att
 de maad wude at rette dem effter.

Disligiste de store Omkost
 och Behiering som nu war tagne, huade der
 Compagnie och Laugs Huuse, med Kaaft
 och Hyn, Kjøbenhøvs Borgere till stor Om-
 kaaft, Dog de det ick sicks wude eller kunde be-
 lunde deris Skatte och Forders, huier hand
 afflaugt, saa at de skal ick bruge, uden Tys-
 toll i det Hø, och ingen Kaaft bruge, huile
 led menige Kjøbenhøvs Hye til megerret
 stor Gaffu och Fordeell.

Numero 1583 lod hand och begynn

havde Fæ og Kvæg paa Marken, og ikke tillige hos dem, der intet Kvæg havde; hidtil havde de velstaaende nærmest skaaet sig selv ved Afgiftens Paaligning. Dernæst krævede man klar Besked om Stadens aarlige Indtægter og om, hvad Magistratens Medlemmer aarlig havde i Løn af denne Indkomst. Man mente at have Krav paa at faa at vide, med hvilken Ret Borgmestre og Raad tiltog sig Provenuet af 31 nærmere angivne Indtægtskilder, der egentlig tilkom Stadens Kasse. Man krævede en klar Redegørelse for, hvilke Indtægtsposter Staden i det Hele taget havde, og et ordentligt Budget for Anvendelsen af Stadens Indkomst, „thi det er dog Borgerne, som det mest udlægger og udgiver til Byens Bygning og Omkostning“. Borgerskabet fandt det rimeligst, at Magistraten ydede Bidrag til Stadens Befæstning efter deres store „Evne, Handel og Formue“, da den selv havde „de fleste og bedste Huse her udi Byen inden Volden“. Det var ogsaa den, der købte det meste Korn og andre gode Varer, der kom til Byen; derfor burde dens Medlemmer deltage i Udgifter til Veje og Broer. Det var alene Borgmestre og Raad, der brugte Stadens Fiskevand og Damme; det kunde derfor ikke synes et ubilligt Forlangende, at de skulde bære deres Part af Udgifterne ved disses Vedligeholdelse. Hver af Magistratspersonerne burde endvidere deltage i Vagttjenestens Byrder, da de dog ogsaa nød godt af at have Vagt for deres Døre. I de senere Aar havde de desuden forstaaet at unddrage sig Knægt-holdet, Indkvarteringsbyrden, paa de andre Borgeres Bekostning. Borgerskabet forlangte Besked om, hvor-mange af Byens Huse og Grunde der var bortsolgt, hvad de havde indbragt, og hvad Pengene var brugt til; man krævede Byens Tilgodehavende hos Borgmester Knud Skriver tilbagebetalt med Renter, da København selv maatte betale Renter af sin Gæld. Magistraten skulde skaffe Rede paa Forholdet med det Staden tilhørende

de, her paa Hafnen at omsætte med huggenr.
Kamp, huilete hand sielff forskreft, och forskreft
de Steenhuiggere, som hafuer huggen samme
Steen dertil.

Årno j s 83 lod hand muure
en Duelling i Master Port, inellom begge Por-
tene, och lod sætte med huggen Steen, som Mann-
det och Slusen leber vnder.

Årno j s 83 lod hand bygge oc
forbedre Hilscohs gaarden ved Korstræ kircke,
Det nye Husehus med andre Huuse oc Byg-
ninger som hand och lod bygge, till fornesinte
Hilscohs gaard.

Stolene at bygge och forbedre i
alle Kirkerne, lod hand giøre, Och strax forer-
dinerede, den smucke och Byrlige Skick, at Man-
dene skal staa paa den høijre och Qvinderne
paa den Venstre Side.

Årno j s 83 blef det Slagterhus
byggt vden Byen efter hans Befalning, att
den megen och store Breenlighed kunde blifue

Skib, som Markus Hess havde solgt i Danzig. Det menige Borgerskab ønskede ligeledes at vide, hvilke Borgere der havde nydt godt af de 2000 Dlr., som Kongen havde eftergivet Byen, og opfordrede Magistraten til at foretage en grundig Revision af Ligningen af den sidste Skat paa 10.000 eller 8000 Dlr., saaledes at de for højt beskattede fik Lettelser, og de, der var sluppet for billigt, fik Skatteforhøjelser; blev der Penge til overs, naar Kongen havde faaet sin Skat, skulde Resten henlægges til Byens Bedste i Fremtiden. Endelig krævede Borgerne en rimelig Fordeling af Vandskatten, en Reparation i Tide af Stadens Vejerhus, Afskaffelse af den Tønde Salt, som Vejeren oppebar af fremmede Skibe, og Fastsættelse af en rimelig Takst for de Skriverpenge, der opkrævedes hos Borgerne.⁵⁾

Der gik ikke fjorten Dage, før Borgmestre og Raad reagerede paa Borgerskabets Krav. I et Svar af 18. Juli 1580 imødekom de Punkt for Punkt det misfornøjede menige Borgerskab. Byskatten skulde blive lidelig fordelt efter Evne og Formue i „Dannemænds Nærværelse“; Græspengene skulde blive fordelt efter enhvers Kvæghold paa Marken. Stadens aarlige Regnskab blev aflagt i Magistratens, Rodemestrenes og Borgernes Nærværelse, og ved disse Lejligheder blev der gjort Rede for Stadens Indtægter. Der blev givet udførlig Besked om, hvordan det forholdt sig med de 31 Indtægtskilder, som Borgerne mente, at Magistraten oppebar, hvilket ikke var Tilfældet med dem alle. Magistraten lovede at lade forfatte en klar Jordebog over Stadens Indkomster og Rettigheder og at give yderligere Oplysninger, om det ønskedes. Den vilde gerne have valgt to af Borgerne til at være Kæmnerne, som skulde modtage Stadens Indtægter og staa for dens Udgifter, alt efter Magistratens og Borgernes Or-

⁵⁾ Kbh. Dipl. II, 393—96.

uden Hven, baade paa Baderne och i Bændeste-
nne, som er storff foruoden och noefcligtt.

Anno 1584 lod hand mere den Gud-
ning i Welden ved Mlynten, at Baudet kand haf-
ue sitt Vdlob, fra mange Bader och af Hven, som
tilforn stoed i stor Siuuel och Wrenlighed i Ba-
derne, fordi Baudet kunde iche tilfornne hafue sit vdlob
af Baderne.

Stem hafuer hand strax der efter ladt
Svætte den skenne Brønd i Welden, med huggenr.
Steen, Mangan Mand och Fattig till stor gasn och
Bæste.

Anno 1584 hafuer hand besaled
de Fattigis Siuuls armis, for stander at de skulle mu-
re de Sielle Hoeder ved Mlynten er af grundent,
som er XVI Hoeder, Och gaf hand self dertil 1500
15000 Mürsten, 10 Laster Halk, och 3 Skipp.
Stangjern, och anden stor Hielp, som hand haf-
uer merit Marsage, at de hafuer fanged der till.

Anno 1584 hafuer hand och besaledt
Kirckewergerne til Borfrue Kirck, at de skulle teete
Kircken med Kaakper, vdi det Sted laa Tagsteen
tilforn, hnuelcked och blef efter hans besaling begynt paa.

dre. Hvad Byrderne til Vagt, Indkvartering og Arbejds-skat angik, da havde Magistraten Kongens Breve paa at være fritaget for disse Tynger; ikke desto mindre havde den dog under Syvaarskrigen deltaget deri lige med de andre Borgere. Stadens Huse og Grunde var ikke bortsolgt til Ejendom, men som Arvefæste, og Staden skulde have aarlig Jordskyld deraf, som det fremgik af Jordebog og Regnskaber; man skulde gøre sig Umage for at faa Stadens Laan til Knud Skriver tilbagebetalt med Renter; ingen af den nuværende Magistrat havde noget Ansvar for Transaktionen i sin Tid; det samme gjaldt Skibssalget, som man ogsaa lovede at faa opklaret. Naar der næste Gang skete Ligning af Skatten paa de 8000 Dlr., vilde man faa at se, hvem der havde nydt godt af Kongens Skattenedsættelse paa de 2000 Dlr. Vandskattens Fordeling vilde man ogsaa faa at se ved næste Taksation. Vejerhuset skulde blive repareret og vedligeholdt, i første Omgang for Magistratens egen Regning, og det var nu forbudt Skrивeren at modtage Saltafgiften af de fremmede Skibe paa Strømmen. Punktet om Skriverpengene synes man ikke at have besvaret.⁶⁾

Trods det imødekommende Svar fra Magistraten synes Spændingen mellem den og Borgerskabet dog at have været saa stor, at andre maatte træde til for at faa Parterne forliget. Den 26. Juli 1580 — altsaa en Ugestid efter Svaret — fik Borgmestre og Raad en kongelig Ordre til straks at revidere Skatteligningen for Pengeskatten 1576 og for Skatten til Vandkunstens Betaling; Magistraten havde tidligere faaet Ordre dertil gennem Kristoffer Valkendorf, men ikke efterkommet Befalingen. Samme Dag, den 26. Juli, udstedte Kongen ogsaa et andet Brev til Borgmestre, Raad og Borgere i København; det hedder heri, at der efter Kristoffer Valkendorfs Beretning var Uenighed og Misfornøjelse imellem dem om Byens Regn-

⁶⁾ Kbh. Dipl. II, 396—400.



Indersiden af Laaget paa Valkendorfs Æske i Nationalmuseet.
Tegnet af Peter Linde.

skaber, Pengeskatter, Arbejdsskatter, Byens og Borger-
nes Indtægter og Udgifter m. v.; da Kongen ikke gerne
hørte, at der var Tvist og Uenighed mellem Borgerne i
Købstæderne, men gerne vilde hjælpe saavel fattige som
rige Undersaatter til deres Ret, gav han Kristoffer Val-
kendorf Fuldmagt til nu straks at forhøre begge Parter
om deres Mening i disse Mellemværender og beflitte sig
paa at bilægge dem i Mindelighed; hvor dette ikke lod
sig gøre, skulde han skille Parterne ved en retslig Afgø-
relse eller indanke Sagerne for Kongen med Parternes
Forklaringer; Magistrat og Borgerskab fik derfor Befaa-

ling til at møde for Kristoffer Valkendorf med deres Breve og Beviser, naar han indstævned dem, og at rette sig efter hans Afgørelser.⁷⁾

Resultatet af Valkendorfs Bestræbelser i det følgende Halvaar blev et Forlig mellem Magistrat og Borgerskab af 6. Januar 1581; det var affattet i ni Punkter og var underskrevet og beseglet af Kristoffer Valkendorf selv, Lensmanden paa Københavns Slot Kristen Vind og Københavns Borgmestre og Raad.⁸⁾ Ved de Bestemmelser, Forliget indeholdt, vilde man rette de paaklagede Forhold, og de ni Punkter fik i gennemrettet og præciseret Skikkelse og suppleret med yderligere nogle Bestemmelser kongelig Stadfæstelse den 5. April 1581; dette sidste Dokument har faaet Betegnelsen „Frederik II's Stadsret“.⁹⁾ Allerede i Forliget tales der om, at der samme Dag var autoriseret en klar Jordebog, og i Stadsretten hedder det, at der ligeledes skulde udarbejdes en Fortegnelse over Magistratens Embedsindtægter, for at Forviklinger for Fremtiden kunde undgaas.

Det var i Tilknytning til Forliget 1581, at Kristoffer Valkendorf skænkede Staden to smukke Pergamentshaandskrifter. I det ene, den saakaldte „Valkendorfs Bog“, lod han Stadens Privilegiebreve og øvrige Adkomster optegne, et stateligt Værk i Stadsarkivet, prentet paa Pergamentet med skønne Bogstaver, prydet med tegnede Ornamentter og Initialer og indsat i et prægtigt Læderbind med Sølvbeslag; det bærer Aarstallet 1582; men et Forarbejde dertil bærer Aarstallet 1581.¹⁰⁾ Det andet Pergamentshaandskrift, Valkendorf skænkede Køben-

7) Breve af 26/7 1580 i Kanc. Brevb. — Kbh. Dipl. IV, 639 flg.

8) Kbh. Dipl. II, 411. — Secher: Forordninger II, 191.

9) Secher: Forordninger II, 190—204. — Kbh. Dipl. II, 402—11.

10) En grundig Redegørelse for Valkendorfbogen er givet af Dr. William Christensen i Hist. Medd. 1. R. VIII, 193—216.

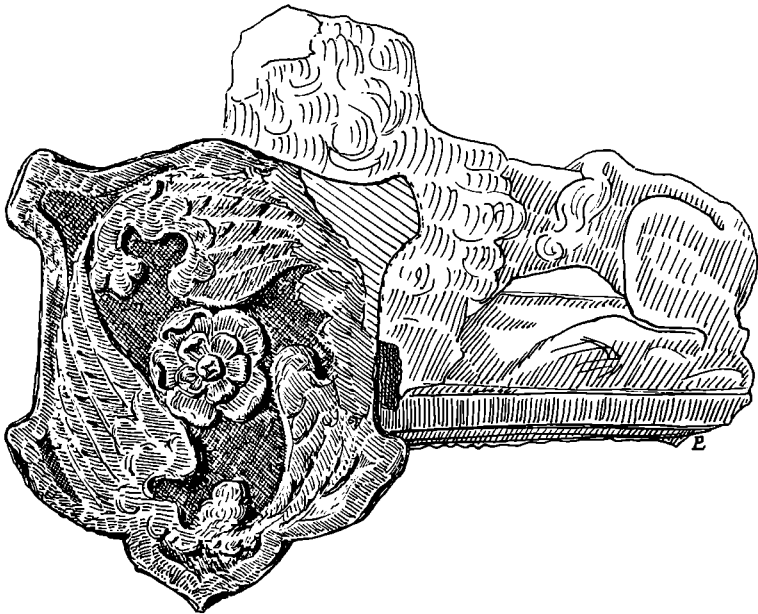
havn, var en Jordebog over Stadens, Kirkernes, Vor Frue Skoles, Helligaandshospitalets, Præsternes og de fattiges Ejendomme, aabenbart en Renskrift af den i Forliget omtalte Jordebog. I Valkendorfbogen har en samtidig Haand gjort Optegnelser om, hvormed Valkendorf havde gjort sig fortjent af Staden; de gengives her i Facsimile.

I Medfør af sin Stilling som Kongens Repræsentant var Kristoffer Valkendorf den, for hvem de københavnske Borgmestre i Aarene 1579—90 og 1597—98 aflagde deres Borgmestered, i 1589 og 1590 dog ikke for ham alene, men for hele Regeringsraadet. Det var ham, der skulde afsætte Borgmestrene, naar det blev nødvendigt, og lejlighedsvis gav han Prøve paa, at han ikke var god at bides med, naar man ikke respekterede hans Autoritet. Ogsaa Byfogeden havde Valkendorf til Øvrighed i Kongens Sted. I sin Egenskab af Rentemester og som Mellemlid mellem Regeringen og Staden havde Kristoffer Valkendorf en Mængde Hverv at udføre af alle mulige Slags, saaledes at han havde Lejlighed til at følge Staden og dens Borgere paa nærmeste Hold. Adskilligt tyder paa, at der har været et godt Forhold mellem ham og Københavnerne; nævnes kan maaske i den Forbindelse, at han ved Juledrikken i 1588 blev optaget i Skydeselskabets Hellig Trefoldigheds Lav (under Danske Kompagni) i København.

I nær Tilknytning til Rentemesterembedet og Statholderskabet var den Overledelse over Holmen, Flaaden og Arkeliet, Kristoffer Valkendorf fik overdraget; Holmens Befalingsmand, Arkelimesteren, Skibskaptajnerne, Skipperne, Styrmandene, Baadsmændene, Bøsseskytterne, Tømmermændene og de øvrige af Kongens Skibsfolk fik 1579 Befaling til at være ham lydige; det var ham, der antog og afskedigede Skibsfolk og Bøsseskytter, og som beordrede Udleveringer fra Arkeliet, og han udarbejdede et Reglement for Holmen og Flaaden, der senere

udkom som Forordning i 1587. Mange forskelligartede Hverv gav denne Overledelse Kristoffer Valkendorf; kun en vældig Arbejdskraft kunde overkomme, hvad han havde at varetage i de Aar, han var Rentemester, Statholder, Holmens Chef og meget andet paa samme Tid. Hans overordentlige Arbejdsevne og Evne til at tage sig af stort og smaat, hans Lyst til og Talent for at organisere og sætte i System, alt har det gjort ham til en uvurderlig Statens Tjener.

Allerede mange Aar før han skabte det Studenterkollegium, der stadig bærer hans Navn, understøttede han fattige Studenter, enten ved at give dem Penge til Bøger, ved daglig at lade dem spise ved sit Bord eller ved at bekoste deres Studieophold i Udlandet. I 1588 fik han kongelig Stadfæstelse paa sit Køb af Hvidekloster i St. Federsstræde, en Bygning, der oprindeligt havde tilhørt Karmeliterne i Helsingør og en Tid rummet et Munkekollegium med Povl Helgesen som Forstander. Kristoffer Valkendorf lod Bygningen grundigt istandsætte, og endnu i 1588 lod han den tage i Brug som Studenterkollegium; de første Studenter flyttede ind i Efteraaret, men først den 26. Februar 1589 fejrede Valkendorf Indvielsen ved et prægtigt Gilde, hvortil samtlige Universitetsprofessorer og københavnske Præster og Kapellaner var indbudt. I de første Aar støttede Valkendorf direkte af sin Kasse Beboerne af Kollegiet med Penge, Klæder og Brændsel, under rent foreløbige Former; men i 1595 skænkede han Kollegiet en Kapital paa ialt 6100 Dlr., og i en Fundats, dateret den 16. Juli 1595 — et smukt udstyret Pergamentsdokument — traf han Bestemmelser om Kapitalens Anvendelse, Kollegiets Styre og øvrige Forhold. Aaret efter blev Fundatsens Bestemmelser suppleret af en „*Ordinatio de domo et donatione Valkendorpiana*“ af 6. Oktober 1596, der var affattet af Professorerne og godkendt af Kristoffer Valkendorf;



Gesimsstykke fra en Kakkell-Ovn, med Valkendorfs Vaaben, i Nationalmuseet. Tegnet af Peter Linde.

med visse Ændringer blev denne Ordinatio til Statutterne af 24. Marts 1599.

Der kan næppe herske nogen Tvivl om, at naar Kristoffer Valkendorf ofrede saa meget paa Kollegiet, som han gjorde, var det af Interesse for Videnskaben. Kort efter hans Død anbragte Professorerne en Mindetavle over Kollegiets Dør med Stifterens Navn og Vaaben i Guld og med en Indskrift i gyldne Bogstaver:

D.O.M.I.

Almæ Hafn. Academia Domum Hanc XVI Adolescentum habitationibus destinatum cum Area, fonte, Museo Publico, Bibliotheca et Horto, additis necessariis Reditib. perpetuum crescentib. L.M.D.D. Christophorus Walkendorf de Glorup. Anno JEsu Christi

CICIOXCV.

I Midten af 1660'erne lod Universitetet ophænge et Maleri af Rigshofmesteren i Kollegiets Auditorium. Blandt de mange, der har henlevet nogle af deres Ungdomsaar inden for Valkendorfs Kollegiums Mure, kan nævnes Folk som Johannes Ewald, N. F. S. Grundtvig, F. C. Sibbern, St. St. Blicher og B. S. Ingemann. Den sidstnævnte har i et længere Digt givet Udtryk for sin Taknemmelighed mod Kollegiets Stifter, fordi „i Axelstad et Steenhuus staaer, hvor Kamre smaa modtage den Musa, som forvildet gaaer og søger Ly i Nordens Vinterdage“.

Med Universitetets Forhold fik Valkendorf at gøre i Embeds Medfør, som Rentemester og Rigshofmester. Fra Kommunitetets Stiftelse i 1569 havde Rigshofmesteren faaet en vis Ret til Tilsyn med de akademiske Forhold; da der efter Peder Oxes Død ikke blev indsat nogen Rigshofmester, kom Rentemesteren Kristoffer Valkendorf til at indtage en tilsvarende Stilling over for Universitet og Kommunitet; da han i 1596 blev Rigshofmester, fik han atter Overtilsynet med Kommunitetet. Han viste en levende Interesse for den nye Universitetsbygning, som var under Opførelse i hans sidste Leveaar, og som blev indviet knapt et halvt Aar efter hans Død 1601; i Indvielsestalen mindedes Professor Niels Krag Rigshofmesteren, „som vi har set — trods dine mange Forretninger i Rigets Anliggender — næsten daglig vandre hen for at have Øje med Værkets Fremgang og give dine Raad og Anvisninger“.

Lørdag den 17. Januar 1601 blev Kristoffer Valkendorfs sidste Levedag. Søndag den 1. Februar blev han ført til sit sidste Hvilested i Vor Frue Kirke, og i Følget befandt Kongen og hans Brødre sig. Ved Højtideligheden i Kirken sang Peblingene fra Vor Frue Skole; men desværre ved man ikke, hvem der holdt Ligprædikenen. Rigshofmesteren blev jordet i Kirkens Højkor i en mu-



Christoffer Valkendorfs Kisteplade, fundet for faa Aar siden ved
Udgravninger ved Frue Kirke.
Tegnet af Hakon Spliid.

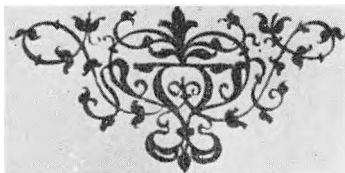
ret Grav, ved Siden af Mogens Gyldenstjerne. Over Gra-
ven havde han ladet sætte et prægtigt Epitafium af blaa
Alabast; foruden hans Vaaben bar det en latinsk In-
skription i støbt Messing.¹¹⁾ Paa selve Ligstenen over
hans Grav læstes:

¹¹⁾ Den lyder i Oversættelse: „Kristoffer Valkendorf til Glorup,
ihukommende de menneskelige Vilkaar, lod i levende Live dette
Mindesmærke forfærdige for sig. Han var afholdt af tre Konger,
Kristian III, Frederik II og Kristian IV, paa Grund af sin sjældne
Flid og store Iver i Ledelsen af de offentlige Anliggender. At han
mærkede, Kongernes Velvilje svarede til hans Anstrengelser, til-
lagde han den guddommelige Velsignelse, og det havde han stadig
i Tankerne. Den vekslende Skæbnes undertiden tunge Omskiftelser
overvindes ved Taalmodighed, og da han var blevet Rigshofmester,
bragte han efter Kongens Ønske atter Finansvæsenet i en saadan
Orden, at han gjorde sig velfortjent og blev savnet ved sin Bort-

CHRISTOPHORI WALKENDORPHII

de Glorup, qvondam Aulæ Magistri Exsuvix
 Revelationem filiorum Dei spe viva hic
 exspectant. Obdormivit in Domino Havnix
 Anno 1601 Jan. 17.¹²⁾

Sammen med Frue Kirke ødelagdes Epitafium og Ligsten i den store Ildebrand 1728. Ved Udgravninger for faa Aar siden fandt man en Kisteplade fra hans Kiste; den bærer en Indskrift paa Dansk. Et samtidigt Maleri i Svindinge Kirke har bevaret Kristoffer Valkendorfs Træk for Eftertiden; derimod er Maleriet paa Valkendorfs Kollegium forsvundet; men dets Træk er bevaret i C. Fritsch' Stik fra 1754.



Vignet fra Valkendorfbogens S. 173.

gang. Da endelig Livets Baand i en farlig Sygdom var blevet løst ved Aandedrætsbesværligheder i Struben, anbefalede han sin Aand til den store og gode Gud, af hvem han havde modtaget den. Musernes Fostersønner sørgede over deres gavmilde og velvillige Beskytter. Han dør i København den 17. Januar 1601.“

¹²⁾ „De jordiske Levninger af Kristoffer Valkendorf til Glorup, fordum Rigshofmester, venter her med Guds Børns levende Haab Herrens Genkomst. Han hensov i Herren i København den 17. Januar 1601“.

